

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

Володимир ПОНОМАРЕНКО

23 квітня 2024 р.

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
076 ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ
третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
здобувач ступеня доктора філософії

Харків, 2024

Вступне випробування до аспірантури у формі вступного іспиту зі спеціальності 076 Підприємництво та торгівля є комплексним іспитом, що дозволяє виявити рівень володіння вступників до аспірантури загальними і спеціальними компетентностями за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля» на другому (магістерському) рівні.

Завдання вступного іспиту складено з метою виявлення компетентностей (знань, вмінь, навичок), якими володіє кандидат на вступ до аспірантури (табл. 1) для підготовки на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти з метою здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля».

Таблиця 1

Перелік компетентностей випускника відповідно до Стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» (затвердженого та введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 05.07.2024 р. № 962)

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі підприємництва та торгівлі або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов і вимог
Загальні компетентності	ЗК 1. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. ЗК 4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). ЗК 5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків ЗК 6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК 1. Здатність розробляти та реалізовувати стратегію розвитку підприємницьких та торговельних структур. СК 2. Здатність проводити оцінювання продукції, товарів і послуг в підприємницькій та торговельній діяльності СК 3. Здатність до ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання в сфері підприємництва та торгівлі. СК 4. Здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у професійній діяльності. СК 5. Здатність до ініціювання та реалізації інноваційних проектів в підприємницькій та торговельній діяльності СК 6. Здатність формувати соціально відповідальний бізнес, систему соціального підприємництва на основі цілей сталого розвитку держави та територіальних громад

СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ ВСТУПНОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 076 ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ

Вступний іспит до аспірантури зі спеціальності 076 Підприємництво та торгівля є комплексним, включає три завдання різного ступеню складності в межах галузевого стандарту вищої освіти України з підготовки магістрів зі спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» рівня вищої освіти магістра. Розподіл балів відповідно до рівня складності завдань у білеті зі вступного іспиту наведено у табл. 2.

Таблиця 2

Розподіл балів відповідно до рівня складності завдань у екзаменаційному білеті вступного іспиту

Рівень складності	Кількість контрольних завдань	Максимальна кількість балів за одне завдання	Різновид завдань
I. Рівень складності	1	100	Оригінальні закриті тестові питання
II. Рівень складності	1	50	професійно-орієнтоване завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю
III. Рівень складності	1	50	професійно-орієнтоване (економіко-математичне) завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю
ВСЬОГО:	3	200	---

БЮДЖЕТ ЧАСУ НА ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 076 ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ

Бюджет часу на проведення вступного іспиту до аспірантури за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля» ОНП «Підприємництво і торгівля» встановлено у обсязі 120 хвилин.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗАВДАНЬ БІЛЕТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 076 ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ

Підсумковий бал (оцінка) за вступний іспит зі спеціальності складаються із суми балів за виконання всіх завдань білету (табл. 2). Знання та вміння, продемонстровані вступниками до аспірантури на вступному

іспиті зі спеціальності, оцінюватимуться за 200-бальною шкалою.

Завдання екзаменаційного білету включають теоретичну та практичну частину.

Теоретична частина вступного іспиту зі спеціальності складається з 50 оригінальних закритих тестових питань. Оцінка за правильну відповідь – 2 бали, неправильну відповідь – 0 балів.

Практична частина вступного іспиту зі спеціальності складається з двох завдань.

Професійно-орієнтоване завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю передбачає вирішення бізнес-ситуації з використанням математичних розрахунків, елементів планування, обґрунтування прийнятого рішення та пояснення його доцільності; оцінюється максимально у 50 балів (табл. 3).

Таблиця 3

Критерії оцінювання професійно-орієнтованого завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю

Кількість балів	Критерії оцінювання
47-50	Наведено правильні розрахункові формули з поясненням складових компонент. Проведено розрахунки за формулами без помилок, встановлено одиниці вимірювання показників. Проведено планові розрахунки за формулами без помилок, встановлено одиниці вимірювання показників. Наведений детальний опис наведеної у завданні бізнес-ситуації. Наведений детальний опис вирішення наведеної у завданні бізнес-ситуації. Надано детальну оцінку сформованого рішення. Сформовано загальний висновок із узагальненням результатів розрахунків та результатів вирішення бізнес-ситуації
43-46	Наведено правильні розрахункові формули з поясненням складових компонент. Проведено розрахунки за формулами без помилок, встановлено одиниці вимірювання показників. Проведено планові розрахунки за формулами без помилок, встановлено одиниці вимірювання показників. Наведений детальний опис наведеної у завданні бізнес-ситуації. Наведений детальний опис вирішення наведеної у завданні бізнес-ситуації. Надано детальну оцінку сформованого рішення
39-42	Наведено правильні розрахункові формули з поясненням складових компонент. Проведено розрахунки за формулами без помилок, встановлено одиниці вимірювання показників. Проведено планові розрахунки за формулами без помилок, встановлено одиниці вимірювання показників. Наведений детальний опис наведеної у завданні бізнес-ситуації. Наведений детальний опис вирішення наведеної у завданні бізнес-ситуації. Надано загальну емпіричну оцінку сформованого рішення

Кількість балів	Критерії оцінювання
3-4	Наведено правильні розрахункові формули з поясненням складових компонент.
1-2	Наведено правильні розрахункові формули без пояснень складових компонент.
0	Відсутня відповідь

Професійно-орієнтоване (економіко-математичне) завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю передбачає інтерпретацію обчисленої економіко-математичної моделі (економетричної або оптимізаційної) та оцінюється максимально у 50 балів (табл. 4).

Таблиця 4

Критерії оцінювання професійно-орієнтованого (економіко-математичного) завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю

Кількість балів	Критерії оцінювання
50	Наведена правильна детальна інтерпретація всіх параметрів моделі, обчислених критеріїв з формулюванням правильного управлінського рішення на основі цієї моделі.
49	Наведена правильна скорочена інтерпретація параметрів моделі, обчислених критеріїв з формулюванням правильного управлінського рішення на основі цієї моделі.
48	Наведена правильна детальна інтерпретація параметрів моделі, обчислених критеріїв без формулювання правильного управлінського рішення на основі цієї моделі.
47	Наведена правильна скорочена інтерпретація параметрів моделі, обчислених критеріїв без формулювання правильного управлінського рішення на основі цієї моделі.
46	Наведена правильна детальна інтерпретація параметрів моделі, обчислених критеріїв з формулюванням правильного управлінського рішення на основі цієї моделі. Проте зроблена одна похибка (неточність), яка не впливає на загальну характеристику моделі.
45	Наведена правильна детальна інтерпретація параметрів моделі, обчислених критеріїв з формулюванням правильного управлінського рішення на основі цієї моделі. Зроблено дві похибки (неточності), які не впливають на загальну характеристику моделі.
44	Наведена правильна детальна інтерпретація параметрів моделі, обчислених критеріїв з формулюванням правильного управлінського рішення на основі цієї моделі. Проте зроблено три похибки (неточності).
43	Наведена правильна детальна інтерпретація параметрів моделі, обчислених критеріїв з формулюванням правильного управлінського рішення на основі цієї моделі. Проте зроблено чотири похибки (неточності).
42	Наведена правильна детальна інтерпретація параметрів моделі, обчислених критеріїв без формулювання правильного управлінського рішення на основі цієї моделі. Проте зроблена одна похибка (неточність), яка не впливає на загальну характеристику моделі.

Кількість балів	Критерії оцінювання
6	Наведена інтерпретація параметрів моделі, обчислених критеріїв з формулюванням управлінського рішення на основі цієї моделі. Зроблено п'ять помилок.
5	Наведена інтерпретація параметрів моделі, обчислених критеріїв без формулювання управлінського рішення на основі цієї моделі. Зроблено п'ять помилок.
4	Наведена інтерпретація параметрів моделі з формулюванням управлінського рішення на основі цієї моделі. Зроблено шість і більше помилок.
3	Наведена інтерпретація параметрів моделі, без формулювання управлінського рішення на основі цієї моделі. Зроблено шість і більше помилок.
2	Наведено загальні відомості про економіко-математичні моделі, без інтерпретації параметрів, обчислених критеріїв вказаної у завданні моделі.
1	Наведено загальні не правильні відомості про економіко-математичні моделі, без інтерпретації параметрів, обчислених критеріїв вказаної у завданні моделі.
0	Відсутня відповідь

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 076 ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ

1. Гаєвська Л. М. Підприємницька діяльність : підручник / Л. М. Гаєвська, О. І. Марченко ; Державна фіскальна служба України, Університет ДФС України – Ірпінь, 2019. – 500 с.
2. Гонтарева, Ірина Вячеславівна. Підприємництво : підручник / І.В. Гонтарева. – Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2021. – 392 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ekhnuir.karazin.ua/server/api/core/bitstreams/3189e351-1298-4473-8cda-ed74c7a04c94/content>.
3. Гребенник Н.Г., Пустовіт О.Г. Консалтинг: Навчальний посібник. Одеса: ОНМУ, 2022. 185 с. (укр. мов.) DOI 10.31375/978-966-7716-88-2.
4. Економіко-математичні методи та моделі: оптимізація: Навч. посіб. [Електронний ресурс] / В.В. Вітлінський, Т.О. Терещенко, С.С. Савіна. К.: КНЕУ, 2016. – 303 с.
5. Малярець Л. М. Економіко-математичні методи та моделі : навчальний посібник / Л. М. Малярець. – Харків : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 412 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29181>.
6. Основи підприємництва: Підручник / [Біляк Т. О., Бірюченко С. Ю., Бужимська К. О., та ін.] ; під заг. ред. Н.В. Валінкевич. – Житомир : ЖДТУ, 2019. – 493 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://mgu.edu.ua/docs/biblioteka/osnovi_pidp.pdf.
7. Підприємництво і торгівля: навчальний посібник / під заг. ред.

д.е.н., проф. Л.Л. Ковальської та проф. І.В. Кривов'язюка. – К. : Видавничий дім «Кондор», 2018. – 620 с. https://www.researchgate.net/profile/I-Kryvovyazyuk/publication/340739130_pidpriemnictvo_i_torgivla/links/5e9b1a2a299bf13079a5e33e/pidpriemnictvo-i-torgivla.pdf.

8. Прикладна економетрика [Електронний ресурс] : навч. посіб. у 2-х ч. Ч. 1 / Л. С. Гур'янова, Т. С. Клебанова, С. В. Прокопович [та ін.] ; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. – Електрон. текстові дан. (1,69 МБ). – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 248 с. : іл. – Загол. з титул. екрану. – Бібліогр.: с. 239-245. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/19846>.

9. Статистичний збірник «Діяльність суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємництва»: 2021 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ9_u.htm.

10. Тарасенко С. В. Міжнародний бізнес : навчальний посібник / С. В. Тарасенко, Ю. М. Петрушенко. – Суми : Сумський державний університет, 2021. – 222 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/83673/1/Petrushenko_business.pdf;jsessionid=64286842B33AF6AA803C2542757C48F4.

11. Торговельне підприємництво [Електронний ресурс] : підручник : [для студ. вищ. навч. закл.] / за ред. Л. В. Фролової. – [Одеса : Бондаренко М. О.], 2018. – 640 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://elib.chdtu.edu.ua/e-books/3601>.

1. Бутенко Д. С. Пошук шляхів розвитку підприємницької діяльності в Україні / Д. С. Бутенко // Міжнародні економічні та суспільні відносини: стан, проблеми, перспективи розвитку : монографія / за ред. Л. М. Савчук, М. В. Корнєєва. – Дніпро : Пороги, 2021. – С. 69-110. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/26940>

2. Бутенко Д. С. Франчайзинг – форма підприємницької діяльності / Д. С. Бутенко // Управління ресурсним забезпеченням господарської діяльності підприємства реального сектору економіки : матер. VI Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 17 лист. 2021 р. : тези допов. – Полтава: НДАУ, 2021. – С. 137-139. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/26936>

3. Бутенко Д. С., Сороченко Д. М. Формування програми корпоративної соціальної відповідальності бізнес-структур // Ефективна економіка. – 2024. – №1. – Режим доступу : <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/2904/2940>.

4. Ковтун М. Соціальне підприємництво як чинник соціально-економічного розвитку суспільства / М. Ковтун, Н. Гавкалова // Підприємництво та інновації. – 2021. – № 18. – С. 34-40. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/26976>.

5. Литвиненко А. В. Економічна та соціальна ефективність: проблеми ідентифікації взаємозв'язків / А. В. Литвиненко // Сучасний стан, проблем та перспективи розвитку бізнесу, фінансово-кредитних та облікових систем : матер. II міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 2022 р. : тези допов. – Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2022. – С. 59-61. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/27506>.

6. Марченко О. С. Бізнес-консалтинг : навч. посіб. / О.С. Марченко. – Харків : Право, 2019. – 204 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/742/3_Biznes-konsalting_NP_vnutri.pdf.

7. Погорлецький А. В. Міжнародний бізнес [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://stud.com.ua/66904/ekonomika/mizhnarodniy_biznes.

8. П'ятницька Г. Т., Лукашова Л. В. Концепція фасилітації підприємництва: від еволюції теорії підприємництва до нових принципів // Ефективна економіка, 2020, №8. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/8_2020/15.pdf.

9. Салун М. М. Конкурентоспроможність видів підприємницької діяльності у сфері виробництва в Україні / М. М. Салун, Є. М. Паляничка // Теорія і практика діяльності підприємств : монографія: у 2. т. - Т. 2. / за заг. ред. Л. М. Савчук, Л. М. Бандоріної. – Дніпро: ПОРОГИ : Нац. металург. академія України, 2017. – С. 5–22. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/17924>.

10. Салун М. М., Заславська К. А. Basis of Social Entrepreneurship Practice / Тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції «Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики» присвячена видатному вченому-економісту О. Г. Ліберману. м. Харків, 24 листоп. 2023 р. – Харків, 2023. С. 1045 – 1048. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/12/TEZU_2023-2.pdf.

11. Тимошекно К.В. Використання технологій та інновацій у розвитку міжнародного підприємництва / Тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції «Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики» присвячена видатному вченому-економісту О. Г. Ліберману. м. Харків, 24 листоп. 2023 р. – Харків, 2023. С. 985-989.

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/12/TEZU_2023-2.pdf.

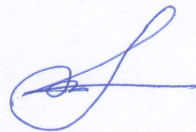
12. Тимошенко К. В. Креативне підприємництво в Україні: поточний стан та перспективи / К. В. Тимошенко // Ефективна економіка. – 2023. – №5. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29728>.

13. Salun M., Zaslavska K. Strategies for resilience in a dynamic world: from VUCA to BANI // Proceedings of Socratic Lectures. 2024, 10, 185-189. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://doi.org/10.55295/PSL.2024.I23>.

14. Salun M., Konstantynovskyi L., Proskurnina N., Shtal T., Dobroskok Iu. CSR in Ukrainian Retail Enterprises in Time of the Covid-19 Pandemic and the Russian Invasion (2019–2022) // Studia Europejskie – Studies in European Affairs, 2023, № 4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:001163538900010>.

15. Theories of Entrepreneurship. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.economicdiscussion.net/entrepreneurship/theories-of-entrepreneurship/31823>.

Голова предметної комісії
д.е.н., доцент, завідувачка кафедри
підприємництва і торгівлі

Марина САЛУН